

KĄCIK ZADAŃ

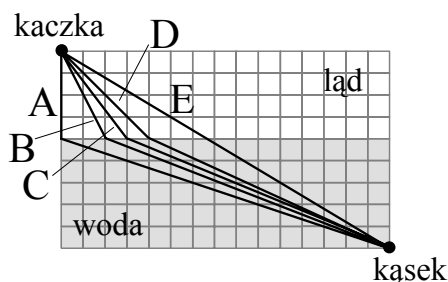
Odgłosy z jaskini (5) – Pechowe zwierzątka

Adam Smólski

I Społeczne LO w Warszawie

Stało się już tradycją, że ostatnie, trzydzieste zadanie lwiątkowych zestawów jest o zwierzątkach. W 2004 roku było o małpie, rok później o koniku i osiołku, potem o zajęczku. Ktoś na naszym „forum” w Internecie zażyczył sobie, aby w 2007 roku było o kaczkach. Życzenie spełniliśmy. Klasy licealne dostały prawie to samo zadanie w nieco różnych wersjach – oto ta dla pierwszej licealnej:

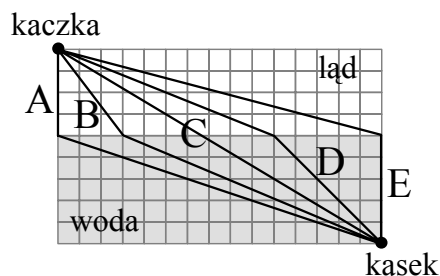
W przeciwieństwie do ludzi, kaczki szybciej pływają niż chodzą. Pewnej kaczce znajdującej się na łądzie przyjaciel zwierząt wrzucił do wody smaczny kąsek (rysunek pokazuje widok z góry). Kaczka ta na łądzie porusza się z prędkością 13 m/min, a w wodzie 20 m/min. Jedna kratka na rysunku to 1 m. Aby najszybciej dotrzeć do przysmaku po jednej z pokazanych na rysunku tras, kaczka powinna biec, a następnie płynąć po trasie.

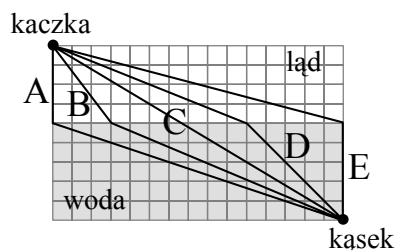
Kto „chwycił” analogię z optyką, miał łatwiej, bo sinusy kątów „padania i załamania kaczki” można dość szybko odczytać z rysunku, zwłaszcza że dla poprawnej odpowiedzi C są one liczbami wymiernymi. Nasz pomysł był zresztą niezbyt oryginalny, bo przecież w wersji z ratownikiem i topielcem ta mechaniczna analogia zjawiska załamania należy do dydaktycznego kanonu.

Mamy jednak pecha do naszych zwierzątek. W 2004 roku zadanie z małpą trzeba było anulować wskutek nieostrożnego przeskalowania przeze mnie danych i odpowiedzi tuż przed drukiem zadań, błędnego, jak się okazało po fakcie. W tym roku wpadka zdarzyła się właśnie z kaczką, w gimnazjalnym wariancie zadania. Nie będę może tłumaczył, w czym rzecz, tylko proszę o porównanie dwóch wersji – tej nieudanej z konkursu i poprawionej, niestety już po konkursie:

30. W przeciwieństwie do ludzi, kaczki szybciej pływają niż chodzą. Pewnej kaczce znajdującej się na łądzie przyjaciel zwierząt wrzucił do wody smaczny kąsek (rysunek przedstawia widok z góry). Aby najszybciej dotrzeć do przysmaku po jednej z pokazanych na rysunku tras, kaczka powinna biec, a następnie płynąć po trasie.

30. W przeciwieństwie do ludzi, kaczki szybciej pływają niż chodzą. Pewnej kaczce znajdującej się na łodzi przyjaciel zwierząt wrzucił do wody smaczny kąsek (rysunek przedstawia widok z góry). Trasa, po której kaczka powinna biec, a następnie pływać, by dotrzeć do przysmaku możliwie najszybciej, jest jedną z tras pokazanych na rysunku. Którą?

Lwiątkowe zestawy mają czterech zewnętrznych recenzentów, co razem z trójką przygotowującą zadania daje siedem osób i tych siedmiu dorosłych fizyków przegapiło błąd! Olśniło nas w dzień po konkursie. Zadanie anulowaliśmy, przyznając każdemu automatycznie należne za to zadanie punkty. Nie koniec pecha – parę dni później zwrócono nam uwagę na poważną nieścisłość w innym zadaniu (23 w zestawie dla 3 klasy gimnazjum) i to zadanie też wypadło anulować.

Cóż, możemy jedynie przeprosić i bardziej pilnować się w przyszłości. Ale też nie sposób ustrzec się wpadek całkowicie – wie o tym każdy autor, a przykładów nie brakuje i w podręcznikach, i w zbiorach zadań, i w arkuszach maturalnych. Myślę, że dla uczniów doświadczenie omylności nauczyciela może być nawet budujące. Pod warunkiem, że trzymamy się zasady (także na egzaminach!), by wadliwe zadania „bez szemrania” anulować.